

Referat fra møtet i faggruppe landbruk 16.2.2023, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma (Huvo)

Til stede: Dag E. Opsahl (faggruppelider, Eidsvoll), Hans Petter Langbakk (Ullensaker), Nina Lynnebakken (Nannestad), Per Rønneberg Hauge (Statsforvalteren i Oslo og Viken), Gry Asp Solstad (Nes), Åse Marit Skjølås (Østre Toten), Shahid Nadeem (Hurdal), Bjørn Baadshaug (Akershus Bondelag) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Ingen. Alle representerte.

Merknader:

Nye deltagere i gruppa var: Shahid Nadeem (Hurdal).

Som vedlegg til innkallingen fulgte excelark med uttrekk av utvalgte parametere fra Vann-Nett fysisk, samt div. lenker.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	<p>Referat fra forrige møte (27.10.22) <u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.</p>	
2	<p>Diverse orienteringer <u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 24.11.22. • Den sentrale godkjenningen av vannforvaltningsplanene 2022-27 (lenke), godkjent 31.10.22, inkl. 3 endringer for Huvo: i) Tiltakene for Store Svartungen og Hurdalssjøen ii) måloppnåelse endret til 2033 for VF Tilløpsbekker Vorma N.F. Sundet (lenke) og iii) Kommentarer mm. fra den nasjonale godkjenningen skal nå innarbeides i planen, slik at det holder å henvise til selve forvaltningsplanen (og ikke som før også selve godkjenningen). Rammeplanen for 2022-27 ble gjennomgått og kommentert. • 14.12.22: Oppstartsmøte i prosjekt om skog og vannmiljø. Viken fylkeskommune. Huvo deltar videre. Tilsvarende møte holdes i Innlandet. • 31.10 – 1.11.22: Nasjonal vannmiljøkonferanse. Arr. Miljødirektoratet. Opptak/video og foredrag (lenke). Oppfordring om særlig å se på foredragene innen: Eutrofiering, skogbruk, arealplanlegging og plast. • 8.12.22: Plast i vannmiljø. Arr. Norsk Vannforening/Miljødirektoratet. Opptak/video (lenke) og foredrag (lenke). Per supplerte med å orientere om at Statsforvalteren i Oslo og Viken deltar i et nasjonalt forum for landbruksplast, med han som representant. • 12.12.22. Vannregionutvalgsmøte (VRU). Arr: Vannregionmyndigheten. • 9.1.23. Nitrogenfjerning – kommer Norge haltende etter Europa? • 18.1.23 Eutrofistatus i norske vassdrag – har tiltakene fungert? Arr. Vannforeningen (lenke, lenke). Oppfordring om å se de viktigste foredragene. • Kommende mulig aktuelle seminarer mm: <ul style="list-style-type: none"> ○ Løpende lunsj-webinar naturbaserte løsninger, NIVA. Alle kan delta (lenke). ○ 8.2.23: Blågrønn faktor. Arr. Vannforeningen (lenke). ○ 17.4.23: Risikovurdering av diffuse utslipp. Arr. Vannforeningen (lenke). ○ 5.6.23: Biotilgjengelig fosfor for å bestemme grad av eutrofiering. Arr. Vannforeningen (lenke). • Interne samordningsmøter med VO Leira-Nitelva, Øyeren og Huvo. • Huvo må lage ny WEB-side i år. • Drøftet muligheter for M.Sc.-oppgaver med NMBU. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Om den nye naturavtalen COP15 (lenke), «<i>Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework</i>» som ble undertegnet av 188 regjeringer den 19.12.22. Den vil legge premisser også for vannforvaltningen og jordbruket i Norge. <p><u>Konklusjoner/videre oppfølging:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Alle bes om å se på lenkene over, og evt. se video/foredrag fra seminarer etc. dersom det anses relevant. Særlig fra nasjonal vannmiljøkonferanse og seminarene om eutrofiering og plast. Det ble oppfordret om at landbrukskontorene fortsetter med særskilte «kampanjer»/infotiltak og fokus på landbruksplast. Som fysisk vedlegg legges populærversjonen av naturavtalen COP15. 	<p>Alle</p> <p>Alle</p> <p>Helge</p>
3	<p>Praktiske erfaringer med miljøvennlig kornproduksjon</p> <p>Jørgen Thorshov er gårdbruker i Enebakk og ble invitert inn i møtet for å orientere om egne erfaringer. Han praktiserer i stor grad og stor skala, miljøvennlig kornproduksjon vha. redusert jordarbeiding, bruk av dekk/fangvekster, husdyrgjødsel/kompost, redusert behov for sprøytemidler og redusert bruk av kunstgjødsel, diesel mm. Han kan vise til gode resultater både når det gjelder driftsformer og økonomi. Det var satt av romslig med tid til kommentarer, drøftinger, spørsmål og svar.</p>	
4	<p>Status for Huvo-problemkartlegginger/prosjekter/overvåkingen</p> <p><u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Prosjekt fiskeomløp Hona/Honsjøen. Helt ferdig. Rapport (lenke), bilder (lenke). Prosjekt fiskeomløp Lysjøåa/Lysjøen. Ferdig, kun etterjusteringer i 2023. Rapport (lenke), bilder (lenke). Prosjekt restaurering av innløpsbekker til Lysjøen. Ferdig. Kun etterjustering og en kulvert anlagt i år. Rapport (lenke) og bilder (lenke). Prosjekt Høverelva-Hurdalselva. Problemkartleggingen ferdig (lenke), restaureringsplan ferdig (lenke), møter i arbeidsgruppa avholdt (lenke). Hurdal Grunneierlag er i gang med å søke om tillatelser og finansiering på elveløpet. Demningene og fisketrappene blir egne prosjekter senere. Huvo bistår videre. Prosjekt fiskedød i Risa. Utkast til rapport ventes med det første. Prosjekt: Innsamling for genetikk på storørreten i Hurdalssjøen. Tiltak: Etablering av båtseptik. Det 4. og siste anlegget er utsatt til 2023 fordi leverandør måtte byttes ut. Sted: Vorma i Sundet, Eidsvoll sentrum. Planene om elektrofiske i bekker i 2023. FoU-prosjektet N4S: «<i>Environmental friendly measures (NBS) for slope/stream bank stability</i>». (Lenke). 3 blir med, inkl. Gjødingelva i Huvo. Video (lenke). Planlagt prosjekt: Kartlegging av edelkreps i Huvo. Resultater og gjennomføringen av tiltaksrettet overvåking i 2022. <p><u>Konklusjoner/videre oppfølginger:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Dersom noen har kunnskaper om utbredelse av edelkreps innen Huvo, så si i fra til Helge. Det sendes ut en invitasjon til å delta på el-fisket for de som ønsker det når datoer er satt. Har noen innspill til bekker/strekninger som bør kontrolleres, så gi beskjed. Det sendes ut invitasjon til å bli med å observere når N4S-prosjektet starter i praksis. Det inviteres til en befaring, for å se gjennomførte fysiske prosjekter. En befaring arrangeres dersom nok melder seg. F.eks. Hona-prosjektet, eller Lysjøen-prosjektene. 	<p>Alle</p> <p>Helge</p> <p>Helge</p> <p>Helge/Dag</p>
5	<p>Sektorvis/kommunevis gjennomgang av egne tiltak</p> <p><u>Eidsvoll kommune. Dag orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Det har ikke skjedd så mye siden forrige møte. SMIL-midlene er stort sett brukt opp, det meste på erosjonssikring. Oppslutningen på RMP har økt. Bane Nor har en jobb med erosjonssikring pga. tilbakeføring av masser. 	

	<p><u>Nannestad kommune. Nina orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Det har ikke skjedd så mye siden sist møte. Alle SMIL-midlene er brukt opp i kommunen, men i andre deler enn Huvo. Det har vært en reell økning i oppslutningen av RMP-midlene, mest sannsynlig pga. økte satser i erosjonsrisikoklasse 1. <p><u>Ullensaker kommune. Hans Petter orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er en del fokus på overvann, særlig i ravineområdene og knyttet til graving av kommunale ledninger, der midlertidig omdisponering av jorda benyttes og der vann/grøfter skaper problemer for jordbruket. Han ønsker mer veiledning fra statsforvalteren (SFOV) på det temaet. Ullensaker kommune skal ha møte med SFOV om videre håndtering av alunskifterdeponiet. Kommunen har også hatt fokus på hvor man deponerer forurenset snø fra sentrum. Hans Petter er invitert til et møte på Universitetet i Oslo der mottak av masser fra Oslo er temaet. <p><u>Hurdal kommune. Shahid orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen vannforekomster i Hurdal innen Huvo er så belastet av næringsstoffer på avveie at eutrofieringstilstanden er for dårlig. Hovedfokuset er å beskytte, slik at det ikke forverres. FoU-prosjektet N4S i Gjødningelva er godt i gang, jf. sak 4. <p><u>Nes kommune. Gry orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Det har ikke skjedd så mye siden sist møte. Det har vært god oppslutning om RMP. Det er en bekymring for at grasdekket areal mellom dyrka mark og vassdrag blir smalere når tilskudd ikke gis for bredere soner enn 8 meter. <p><u>Østre Toten kommune. Åse Marit orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen vannforekomster i Hurdal innen Huvo er så belastet av næringsstoffer på avveie at eutrofieringstilstanden er for dårlig. Hovedfokuset er å beskytte, slik at det ikke forverres, i tillegg til generelle tiltak i skog. <p><u>Statsforvalteren i Oslo og Viken (SFOV): Per orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket, Oslo og Viken er nå lagt ut på Lovdata (lenke). De gjelder fra 1.1.23. Ny veileder for miljøkravene er planlagt ferdig senest 1. mars. Ny veileder for oppdatert RMP er planlagt ferdig senest 15. mars. SFOV sender SMS til alle med produksjonstilskudd. Sammen med fire vannområder i Østfold-området, kommunene og landbruksrådgivningen har SFOV planlagt en runde med informasjons- og motivasjonsforedrag om RMP og miljøkravene. Huvo er spurt om det samme. Kommentar fra Helge: Forespørselen er drøftet med lederen for faggruppe landbruk. Huvo mener at slike informasjonsmøter er bra å gjennomføre, men at det er mer hensiktsmessig at det skjer i regi av kommunene enn vannområdene. • Det ble også gitt en del konkrete innspill til SFOV på hva som med fordel kan tas inn i veilederne som skal lages. 	
7	<p>Oppdateringer i Vann-Nett. Tiltaksstatus og nye tiltak</p> <p>Pga. rapportering til ESA, var Vann-Nett stengt for innlegging/oppdatering og dels også innsyn i vinter. I møtet ble det drøftet hvor hyppig og hvordan Vann-Nett bør oppdateres, med utgangspunkt i konklusjoner fra de to andre faggruppene. Formelt holder det å oppdatere hvert 3. år, men både fordi forvaltningen bør bygge på rimelig oppdaterte data, og koblingen til orienteringen til kommunestyre og utad, bør data være rimelig oppdatert. Jf. også sak 8. Uttrekk fra Vann-Nett som grunnlag for årlige tiltaksrapportering til kommunestyrene ble også drøftet, basert på møtet mellom VO Leira-Nitelva, Øyeren og Huvo.</p> <p>Det ble påpekt at PAL-tallene i Huvo er gjennomgående høye (lenke), stedvis dobbelt så høye som anbefalt.</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølging:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det er tillatt å legge inn nye tiltak i Vann-Nett. Alle vurderer om nye tiltak skal inn, og legger det evt. inn sammen med daglig leder. Tiltak som legges inn bør også oppdateres jevnlig. Dvs. «små» tiltak bør kanskje ikke legges inn. Alle ble bedt om å vurdere om flere tiltak bør legges inn, særlig mht. PAL-tallene, og særlig til Hersjøen (dvs. gjødselplaner og info-tiltak). 	Alle

	<p>2. Daglig leder retter/oppdaterer selv alle tiltak der Huvo har deltatt aktivt i gjennomføringen (kontrolleres av kommunene).</p> <p>3. Faggruppe landbruk støtter de andre faggruppene i at det er ønskelig at tiltakene for kommunene oppdateres så snart som mulig etter påske, evt. før dersom det skal inn til styringsgruppa.</p> <p>4. Det bør være en ambisjon om å oppdatere Vann-Nett årlig.</p> <p>5. Hver kommune avgjør selv, sammen med daglig leder, hvorvidt innleggingen i Vann-Nett skjer per e-post/telefon/teams eller fysisk i møte. Kommunene ordner selv hvem som skal delta i de møtene fra kommunens side.</p> <p>6. Parameterutvalget som bør oppdateres ble drøftet, og de som fulgte vedlagte excel-ark anses for å være nok/de viktigste. Eventuelle innspill til flere parametere meldes inn til daglig leder i god tid, dersom det bør gjelde for alle kommunene. (Kommunene kan jo legge inn hva de vil hver for seg i Vann-Nett).</p>	<p>Helge</p> <p>Alle</p> <p>Alle</p>																												
8	<p>Rapportering tiltaksstatus og årsmelding</p> <p>Som vanlig tas det sikte på å rapportere politisk til eierkommunene og til vannregionmyndigheten (VRM) i våres. Mulige endringer/forenklinger ble drøftet, med utgangspunkt i konklusjonene/innspillene fra de to andre faggruppene, og møte mellom VO Leira-Nitelva, Øyeren og Huvo. VRM har sendt ut forslag til «mal» som de skal bruke, basert på årsmeldinger fra VO. Det er videresendt gruppeledere for evt. innspill fra Huvo og Huvo ga innspill til VRM.</p> <p>Det jobbes med å få løsninger som kan presentere endringer og status direkte fra fagsystemene SMIL og RMP (og det samme innen kommunaltekniske fagsystemer).</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølging:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tankene om hvordan tiltaksrapporteringen inn til kommunene kan gjøres, støttes. De som ønsker aktiv påvirkning av rapporteringen, tar direkte kontakt med Helge. 2. Rapporteringer og årsmelding tas videre inn i prosjektgruppa som vanlig. 3. Den nye «tiltaksversikten» sendes alle i faggruppene for innspill/oppdatering osv. når den er klar. 	<p>Alle</p> <p>Helge, Dag</p> <p>Alle</p>																												
9	<p>Innspill til Huvo budsjettet for 2024</p> <p>Behov og ønsker for midler via Huvo sitt eget budsjett på konsulent/utredninger og tiltak ble gjennomgått, på bakgrunn av innspillene fra de to andre faggruppene. Se oversikten nedenfor.</p> <p><u>Konklusjoner/oppfølging:</u></p> <p>Dersom noen har innspill til Huvo-budsjettet, så meldes det inn til Helge innen <u>27.2.2023.</u></p> <table border="1" data-bbox="268 1406 1273 1776"> <thead> <tr> <th colspan="2">Forslag for 2024: Budsjett-detajler konsulentoppdrag/utredninger (note 2)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prøvefiske Øyangen/effektoppfølging fra tiltaket i 2019)</td> <td>60.000</td> </tr> <tr> <td>Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, Hurdalselva demning/fisketrapper, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)</td> <td>200.000</td> </tr> <tr> <td>Miljøgifter (plast, div. kartlegging dersom behov)</td> <td>100.000</td> </tr> <tr> <td>Genkartlegging Hurdalssjøørret (dersom aktuelt)</td> <td>100.000</td> </tr> <tr> <td>Mastergradsstudenter (dersom aktuelt)</td> <td>30.000</td> </tr> <tr> <td>Info vasspest (fremmede arter, til skilt-tavler etc):</td> <td>20.000</td> </tr> <tr> <td>Diverse annen kunnskapsinnhenting etter behov</td> <td>100.000</td> </tr> <tr> <td>Sum konsulentoppdrag/utredninger</td> <td>610.000</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="268 1809 1273 2027"> <thead> <tr> <th colspan="2">Forslag for 2024: Budsjett-detajler tiltaksgjennomføring (note 4)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Avbøtende tiltak demninger/fisketrapper i Hurdalselva</td> <td>200.000</td> </tr> <tr> <td>Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, f.eks. Gjødningelva Hegga, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)</td> <td>300.000</td> </tr> <tr> <td>Nytt gitter oa. avbøtende tiltak på kulverten i Gudmundsbekken</td> <td>50.000</td> </tr> <tr> <td>Bepanting, gytegrus o.a. tiltak i Nessa, Løykjebekken og</td> <td>100.000</td> </tr> </tbody> </table>	Forslag for 2024: Budsjett-detajler konsulentoppdrag/utredninger (note 2)		Prøvefiske Øyangen/effektoppfølging fra tiltaket i 2019)	60.000	Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, Hurdalselva demning/fisketrapper, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)	200.000	Miljøgifter (plast, div. kartlegging dersom behov)	100.000	Genkartlegging Hurdalssjøørret (dersom aktuelt)	100.000	Mastergradsstudenter (dersom aktuelt)	30.000	Info vasspest (fremmede arter, til skilt-tavler etc):	20.000	Diverse annen kunnskapsinnhenting etter behov	100.000	Sum konsulentoppdrag/utredninger	610.000	Forslag for 2024: Budsjett-detajler tiltaksgjennomføring (note 4)		Avbøtende tiltak demninger/fisketrapper i Hurdalselva	200.000	Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, f.eks. Gjødningelva Hegga, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)	300.000	Nytt gitter oa. avbøtende tiltak på kulverten i Gudmundsbekken	50.000	Bepanting, gytegrus o.a. tiltak i Nessa, Løykjebekken og	100.000	<p>Alle</p>
Forslag for 2024: Budsjett-detajler konsulentoppdrag/utredninger (note 2)																														
Prøvefiske Øyangen/effektoppfølging fra tiltaket i 2019)	60.000																													
Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, Hurdalselva demning/fisketrapper, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)	200.000																													
Miljøgifter (plast, div. kartlegging dersom behov)	100.000																													
Genkartlegging Hurdalssjøørret (dersom aktuelt)	100.000																													
Mastergradsstudenter (dersom aktuelt)	30.000																													
Info vasspest (fremmede arter, til skilt-tavler etc):	20.000																													
Diverse annen kunnskapsinnhenting etter behov	100.000																													
Sum konsulentoppdrag/utredninger	610.000																													
Forslag for 2024: Budsjett-detajler tiltaksgjennomføring (note 4)																														
Avbøtende tiltak demninger/fisketrapper i Hurdalselva	200.000																													
Vassdragsrestaurering (hydromorfologiske tiltak, f.eks. Gjødningelva Hegga, Nessa, utløp N. Holsjø m.fl.)	300.000																													
Nytt gitter oa. avbøtende tiltak på kulverten i Gudmundsbekken	50.000																													
Bepanting, gytegrus o.a. tiltak i Nessa, Løykjebekken og	100.000																													

	Bjørntombekken			
	Sum konsulentoppdrag/utredninger	650.000		
	<ul style="list-style-type: none"> I tillegg må det i budsjettet for 2024 legges inn økt budsjett ifm. omleggingen til ny plattform på WEB-siden til Huvo. Huvo meldte inn to prosjekter på «Fagmidler» i 2023. 1. prioritet er Hurdalselva (kr. 1.600.000), deretter som 2. prioritet N4S-prosjektet i Gjødingelva. 			
10	Oppsummeringsrapporten for gjennomførte tiltak i Huvo i 1. planperiode Det er tidligere drøftet og konkludert med at Huvo skal utarbeide en slik rapport. Daglig leder har ikke hatt tid til å starte. Tas opp senere. Alle må bidra etter hvert.			
11	Beskyttende/forebyggende tiltak inn i kommunens planverktøy Miljødirektoratet starter i år med å lage en egen veileder for vannmiljø inn i arealplanleggingen. Det ble minnet om at alle sektormyndigheter skal legge miljømålene til grunn for all relevant saksbehandling som påvirker vannforekomstene, og at det også gjelder beskyttende tiltak. F.eks.: Bruk av hensynssoner, planbestemmelser, konsekvensutredninger (innvirkning på vannets økologiske og kjemiske tilstand), tillatelser som gis til div. tiltak, der konsekvenser ift. vannforskriften skal være tatt inn/vurdert. Bl.a. skogsbilveger, grøfter/erosjonssikring i jordbruket, reguleringsplaner oa. SKAL være vurdert ift. miljømål og vannforskriften der det er relevant. Alle anlegg til jordvanning er konsesjonspliktige dersom de har negative virkninger av betydning for allmenne interesser. <u>Kommunenes oppgaver (lenke)</u> <ul style="list-style-type: none"> Vann i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018), (retningslinjene), Vann i nasjonale forventninger til planlegging (2019). Veileder: Vannmiljø i arealplanlegging (lenke). Webinar. SFOV: Miljø, klima og arealplanlegging (lenke). Veileder for bruk av vannforskriftens § 12, ny veileder i 2021 (lenke). Drammen kommune er nevnt som eksempel på god håndtering av vannforskriften/kantsoner mm inn i kommunens planverktøy. Se Miljødirektoratets foredrag på Nasjonal vannmiljøkonferanse (lenke). (Første gang i år at det temaet er med). Huvo har etterspurt en «turnerende» arbeidsdag/veiledning fra FK/VRM, særlig rettet til arealplanleggere mm. i kommunene. <u>Konklusjoner/oppfølging:</u> <ol style="list-style-type: none"> Alle ble oppfordret til å bistå til at kommunene tar dette inn når viktige planer/oppgaver rulleres/gjennomføres. Husk det er ikke vannområdene som skal <u>gjennomføre</u> vannforskriften, men OSS (dvs. forvaltningen)! Se gjerne Miljødirektoratets innlegg om vannmiljø i arealplanleggingen her (lenke) på video. I møtet ble det konkret gitt innspill om at det er viktig å gi innspill på oppstartsmøter med arealplanleggere, særlig på at man ikke kan forvente god fordøyning i leire. 			Alle
12	Eventuelt Ingen saker.			
Neste møte Tid: Torsdag 19. oktober 2023. kl. 10.00 – 15.00. Sted: Hurdal kommune.			Dag/Helge	

Helge B. Pedersen (ref.)

Vedlegg:

- Kortversjon av COP15 «Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework».

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		